18. משפטים. טרחת הגנב.

כא 37: כִּי יִגְנֹב אִישׁ שׁוֹר אוֹ שֶׂה, וּטְבָחוֹ אוֹ מְכָרוֹ, חֲמִשָּׁה בָקָר יְשַׁלֵּם תַּחַת הַשּׁוֹר, וְאַרְבַּע צֹאן תַּחַת הַשֶּׂה.

כתוב בתלמוד בשם רבן יוחנן בן זכאי: (מס' בבא קמא עט/ב): למה חייבה התורה לשלם חמישה תחת השור וארבע תחת השה?

"בא וראה כמה גדול כבוד הבריות: שור שהלך ברגליו (משלם הגנב) חמשה. שה שהרכיבו על כתפיו (משלם הגנב) ארבעה".

על הקביעה הזאת, אמר רבי ישראל סלנטר (1810-1883, אימפריה הרוסית, מייסד תנועה המוסר): הבינו עד כמה ידעה התורה להשתתף בצער של אדם מישראל, הגם בשעה שעבר עבירה חמורה: הלא מדברים כאן ביהודי גנב שגנב שה מאחיו! יתכן שזאת הייתה כבשת הרש האחרונה, שממנה היו מתפרנסים, הוא ובני ביתו!

בכל זאת, כשנתפס גנב זה, והועמד לדין, חסה התורה עליו, ומצאה לנכון להקל על עונשו, כי ישלם רק ארבעה כבשים תחת אחד שגנב, ואילו הגונב שור אחד משלם חמישה שוורים. מדוע? **כי הביאה התורה בחשבון גם צער הגנב וטרחתו**, כי מוכרח היה לשאת את השה הגנוב על כתפיו! מדהים!